

Näringsutskottets yttrande

1983/84:2 y

om särskilda sysselsättningsåtgärder

Till arbetsmarknadsutskottet

Till näringsutskottet har hänvisats en del av en motion som har väckts med anledning av proposition 1983/84:26 om särskilda sysselsättningsåtgärder för budgetåret 1983/84. Motionen är

1983/84:21 av Lars Werner m. fl. (vpk), vari såvitt nu är i fråga, hemställs att riksdagen

13. hos regeringen hemställer om åtgärder för effektivisering och utbyggnad av vattenkraften i enlighet med vad som anförts i motionen,

14. uttalar att Svappavaaragruvan snarast bör öppnas på nytt.

Vice verkställande direktör Lars Wuopio, Luossavaara-Kiirunavaara AB (LKAB), har inför näringsutskottet lämnat upplysningar om bolagets anläggningar i Svappavaara och om dess verksamhet i stort.

Den nämnda propositionen 1983/84:26 har såvitt gäller bl. a. bilaga 1 (arbetsmarknadsdepartementet) jämte motioner i motsvarande delar hänvisats till arbetsmarknadsutskottet. För att möjliggöra en mera samlad behandling av ärendet överlämnar näringsutskottet till arbetsmarknadsutskottet – under förutsättning av arbetsmarknadsutskottets medgivande – motion 1983/84:21 i angiven del. Därvid avger näringsutskottet följande yttrande.

Uthyggnad av vattenkraft

Motionen

Effekten från de svenska vattenkraftverken kan och bör förbättras, anför motionärerna. I stället för att bygga ut de kvarvarande orörda älvarna borde man bygga minikraftverk. Olika utredningar har visat var detta kan ske. Projektering och utbyggnad kan därför dras i gång med kort varsel, menar motionärerna. Detta torde kunna ge 500 årsarbeten.

Utredning

Vattenkraftberedningen har i sitt betänkande (SOU 1983:49) Vattenkraft, som avgavs i augusti 1983, uppmärksammat möjligheten att en del av det erforderliga tillskottet av vattenkraft kan uppnås genom utbyggnad av s. k. minikraftverk (med en effekt under 1 500 kW).

Beredningen har kommit till uppfattningen att minikraftverken represen-

terar utbyggnadsmöjligheter som borde beaktas bättre än nu. Olika åtgärder krävs dock för att dessa möjligheter skall bli realiserade.

Minikraftverken kan i många fall vara jämförbara med de bättre av de övriga vattenkraftsprojekt som behandlas i betänkandet och således lönsamma även om driftkostnaderna är avsevärt högre än för stora anläggningar. Samhällsekonomiskt är det, enligt beredningen, en nackdel om projekt i detta kostnadsläge inte byggs ut innan t. ex. betydligt dyrare kolkondenskraft erfordras.

Beredningen understryker att inte bara rent energipolitiska aspekter kan läggas på frågan om minikraftverk. Denna bör vara intressant från allmän glesbygdspolitik synpunkt och från sysselsättningssynpunkt. Byggnad av minikraftverk kan även ge stimulans för industriell expansion och förnyelse. Vidare har saken vissa försörjningspolitiska aspekter.

Frågan om minikraftverk har varit föremål för flera utredningar under senare år. En inventering av befintliga dammar har nyligen verkställts av ett tiotal länsstyrelser. I betänkandet anfördes att det samlade materialet pekar mot att det finns en utbyggnadspotential om ca 2 TWh. Den verkliga potentialen kan ligga betydligt högre.

Beredningen anger (s. 61) vissa problem som begränsar utbyggnaden av minikraftverk.

De ägarkategorier som i första hand är aktuella klarar ofta inte den likviditetspåfrestning som ett kraftverksbygge innebär. Om projektet låncfinansieras kommer det att gå med förlust de fem till tio första åren. Mycket tyder på att förbättrade finansieringsförhållanden, utan ökad subvention, bör övervägas för att detta problem skall lösas. Det är, enligt beredningen, främst fråga om att få fram en tillräckligt lång kredit och att göra en rimlig fördelning av kreditkostnaderna över tiden.

Andra omständigheter som kan hindra ekonomiskt goda projekt från att komma till stånd sägs vara splittrade ägarförhållanden samt pris- och avsättningsproblem i den monopolsituation som uppstår i förhållande till det eldistributionsföretag som har koncession inom området.

Ett hinder för en expansion av antalet minikraftverk är också de förhållandevis höga kostnaderna för drift och tillsyn vid dessa små enheter. Kostnaderna beror på hur arbetet kan organiseras och om det kan samordnas för flera näraliggande kraftstationer och med t. ex. drift och underhåll av distributionsnät. Vissa organisatoriska frågor (samordning mellan flera minikraftverk osv.) behöver enligt beredningen lösas om en mera betydande expansion skall komma till stånd.

Vattenkraftberedningen drar mot bakgrund av vad som har anförts följande slutsatser.

För den tid som dess planförslag avser kan man räkna med ett energitillskott på ca 200 GWh från minikraftverk förutsatt att utbyggnaden inte påverkas genom någon form av styrmedel. Med hänsyn till nuvarande utbyggnadstakt och gällande förutsättningar är detta en optimistisk bedöm-

ning. Minikraftverken motsvarar en relativt betydande potential, men ett förverkligande därav kräver särskilda åtgärder. Beredningen har inte ansett sig ha mandat eller tillräckligt bearbetat underlag för att föreslå sådana åtgärder. Dessa frågor bör emellertid snabbt beredas vidare, lämpligen inom statens energiverk. Ett sådant arbete och därpå grundade beslut bör efter hand kunna påverka utbyggnadstakten i positiv riktning. De fortsatta övervägandena bör avse bl. a. en fördjupning och systematisering av föreliggande inventeringsmaterial, finansierings-, prissättnings- och ersättningsfrågor samt organisatoriska frågor.

Vattenkraftberedningens betänkande remissbehandlas f. n.

Regeringsuppdrag åt statens energiverk

Regeringen har i november 1983 gett statens energiverk i uppdrag att genomföra vissa utredningar på vattenkraftsområdet. En av dessa skall gälla frågan om minikraftverk. Sammanfattningsvis skall energiverket på detta område systematisera befintligt inventeringsmaterial och kombinera detta arbete med en grundlig genomgång av finansierings-, prissättnings- och ersättningsfrågor samt organisatoriska frågor. Energiverket skall vidare överväga och föreslå åtgärder inom ramen för de resurser som anvisas inom gällande stödsystem i syfte att stimulera tillkomsten av nya minikraftverk och förhindra att äldre minikraftverk avvecklas och ersätts av nya anläggningar. Detta uppdrag skall redovisas senast den 1 oktober 1984.

Förslag om stöd

I proposition 1983/84:62 om fortsatt stöd för åtgärder för att ersätta olja m. m. samt för investeringar inom energiområdet berörs frågan om möjligheterna till utbyggnad av små vattenkraftverk.

Där erinras (s. 17) om att lån med villkorlig återbetalningsskyldighet f. n. kan lämnas till små vattenkraftverk. Enligt propositionen räknar regeringen med att senare under detta riksmöte återkomma till frågan om små vattenkraftverk i samband med överväganden med anledning av vattenkraftberedningens betänkande, remissyttrandena över detta och energiverkets redovisning av sitt uppdrag. I avvaktan på detta ytterligare underlag bör enligt propositionen stöd till små vattenkraftverk lämnas i form av lån enligt de regler som f. n. gäller för oljeersättande åtgärder. För små vattenkraftverk som beställs under år 1984 föreslås emellertid bidrag om 15 % av investeringskostnaderna kunna lämnas (s. 35).

Näringsutskottet

Ett av de krav som framförs i motion 1983/84:21 (vpk) gäller en utbyggnad av vattenkraften. Projektering och utbyggnad av minikraftverk kan sättas i

gång med kort varsel, anför motionärerna. De begär att riksdagen skall hemställa hos regeringen om åtgärder för en sådan utbyggnad.

Med minikraftverk menas kraftverk med en effekt under 1 500 kW. Som framgår av redogörelsen i det föregående har vattenkraftberedningen i sitt nyligen avgivna betänkande (SOU 1983:49) Vattenkraft ägnat möjligheterna till byggande av minikraftverk förhållandevis stort intresse. Betänkandet remissbehandlas f. n.

Regeringen har gett statens energiverk i uppdrag att utreda vissa frågor i anslutning till vattenkraftberedningens förslag. Uppdraget innebär bl. a. att energiverket skall belysa möjligheterna till utbyggnad av små vattenkraftverk. I proposition 1983/84:62 meddelas att regeringen har för avsikt att under innevarande riksmöte återkomma till frågan om små vattenkraftverk. Vidare föreslås ett bidrag på 15 % av investeringskostnaderna för små vattenkraftverk som beställs under år 1984. Detta förslag har riksdagen snart att ta ställning till.

Frågan om byggande av minikraftverk är sålunda föremål för betydande uppmärksamhet på myndighetsnivå och inom regeringskansliet. Näringsutskottet anser med hänsyn därtill att riksdagen inte har anledning att göra någon framställning till regeringen på grundval av motionen.

LKAB:s anläggningar i Svappavaara

Motionen

Svappavaaragruvan har inte lagts ned utan stängts i avvaktan på bättre konjunkturen och efterfrågan på malm, anför motionärerna. Den internationella efterfrågan på pellets har nu ökat, och ännu finns de tidigare anställda i Svappavaaragruvan till hands.

I motionen erinras om att man från fackligt håll har krävt att gruvan åter skall öppnas. Regeringen bör leva upp till tidigare gjorda uttalanden och öppna gruvan, säger motionärerna. Därigenom kunde 400 personer få jobb.

Bakgrund

Riksdagen antog i slutet av år 1981 ett förslag från regeringen att Luossavaara-Kiirunavaara AB (LKAB) via Statsföretag AB skulle tillföras 1 500 milj. kr. för finansiell rekonstruktion (prop. 1981/82:56, NU 1981/82:13, rskr 1981/82:82). Till grund för riksdagens beslut låg en av LKAB upprättad strukturplan. Målet för LKAB var enligt planen att inom EG uppnå en årlig avsättning på ca 20 miljoner ton järnmalm. Detta motsvarade en marknadsandel på ca 16 %. Totalt räknade bolaget med att komma upp till volymer på ca 25 miljoner ton per år.

Under år 1982 har stålproduktionen minskat över hela världen. LKAB:s marknadsandel inom EG för år 1982 uppgick till 9 %. Dess totala leveranser

uppgick samma år till drygt 13 miljoner ton. Utvecklingen under år 1982 innebar så stora förändringar av LKAB:s marknadsförutsättningar att en ny strukturplan utarbetades. I den nya planen, som färdigställdes i början av år 1983, har leveransprognoserna i väsentlig grad justerats nedåt. En slutsats av detta som LKAB drog var att de personella och maskinella produktionsresurserna borde anpassas till en nivå på 15 miljoner ton järnmalm per år. Planen innebar bl. a. att malmproduktion skulle bedrivas i Kiruna och Malmberget och att Svappavaaraanläggningen skulle hållas avställd. Brytning av malm i Svappavaaragruvan hade bedrivits med reducerad kapacitet under åren 1977-1981. Därefter har gruvan inte varit i drift. Resterande del av LKAB:s anläggning i Svappavaara, dvs. kulsinterverket för framställning av pellets, har från år 1982 försörjts med malm från Kiruna.

Staten har i samband med rekonstruktion av Statsföretagsgruppen förvärvat samtliga aktier i LKAB per den 31 december 1982 (prop. 1982/83:68. NU 1982/83:25, rskr 1982/83:181).

LKAB:s nyss nämnda långsiktsplan var underlag för en proposition (1982/83:120) med bl. a. förslag till ekonomiskt stöd från staten på 1 000 milj. kr. för finansiell rekonstruktion av företaget. Genom beslut av riksdagen i maj 1983 (NU 1982/83:38, rskr 1982/83:306) möjliggjordes denna rekonstruktion, varvid 800 milj. kr. användes till nedskrivning av sådana anläggningstillgångar som bedömdes i framtiden få ett lågt kapacitetsutnyttjande samt 200 milj. kr. för nedskrivning av lager.

I propositionen, liksom i näringsutskottets och arbetsmarknadsutskottets (AU 1982/83:34) betänkanden över denna, behandlades särskilt frågan om möjligheterna att upprätthålla driften vid LKAB:s enhet i Svappavaara. Föredragande statsrådet erinrade (bil. 6 s. 28) om att regeringen i propositionen om rekonstruktion av Statsföretagsgruppen hade framhållit att de statliga företagen måste drivas efter affärsmässiga principer och så rationellt att de kan hävda sig i den internationella konkurrensen. I detta hade riksdagen instämt (NU 1982/83:25). Eftersom det sagda också gällde LKAB var det inte rimligt att driften vid LKAB:s enhet i Svappavaara upprätthölls vid gällande marknadsförhållanden. Föredraganden påpekade att regeringen i ett annat avsnitt i propositionen hade lagt fram förslag om särskilda åtgärder för Svappavaara.

Yrkanden om fortsatt drift i Svappavaara framfördes i en motion från centerpartiet och en motion från vänsterpartiet kommunisterna. Den förra behandlades av arbetsmarknadsutskottet, den senare av näringsutskottet.

Näringsutskottet gjorde samma bedömning som regeringen i fråga om möjlighet till fortsatt drift vid LKAB:s enhet i Svappavaara. Med hänsyn till kravet på affärsmässig drift av de statliga företagen och till de rådande marknadsförhållandena för LKAB:s produkter var det enligt utskottets uppfattning inte rimligt att verksamheten vid Svappavaaragruvan upprätthölls. Utskottet fann dock anledning att betona att denna enhet inom LKAB vid en kraftigt förbättrad marknadssituation borde kunna tas i drift igen.

Utskottet tog för givet att man inom LKAB kontinuerligt bearbetade olika marknader i avsikt att söka möjliggöra en ökad avsättning av bolagets produkter.

Det är uppenbart att en avställning av LKAB:s anläggningar i Svappavaara får allvarliga samhällsekonomiska och sociala verkningar, anförde utskottet och erinrade om att denna omständighet hade föranlett förslag till åtgärder i propositionen och i olika motioner. Dessa förslag bereddes av arbetsmarknadsutskottet (AU 1982/83:24). Näringsutskottet hänvisade till det utskottets behandling av nu nämnda frågor. Motionen avstyrktes. Reservationer förelåg från såväl centerpartiet som vänsterpartiet kommunisterna. Riksdagen följde utskottet.

LKAB räknar med att under år 1983 komma upp till en leveransnivå av drygt 14 miljoner ton, vilket innebär en ökning jämfört med föregående år. Inom EG, som är LKAB:s huvudmarknad, beräknas råstålsproduktionen år 1983 bli 4 % lägre än år 1982. Nedgången inom den japanska stålindustrin beräknas till 3 %. LKAB har alltså med den höjda leveransnivån ökat sina marknadsandelar. Produktionen för år 1983 beräknas till drygt 11 miljoner ton. Kapaciteten i pelletsverken i Kiruna och Malmberget utnyttjas f. n. maximalt.

Det tidigare beslutade åtgärdsprogrammet för att återföra LKAB till lönsamhet har i sina huvuddrag genomförts. Den därmed uppnådda effekten medför enligt LKAB:s senaste delårsrapport att LKAB för helåret 1983 kan redovisa ett nollresultat, vilket innebär en resultatförbättring med 555 milj. kr. efter finansiella intäkter och kostnader. Det förbättrade resultatet förklaras bl. a. av den finansiella rekonstruktion som företaget har genomgått.

LKAB:s verkställande direktör har i ett uttalande nyligen anfört: "Den uppgång i försäljningen som sker just nu ger oss tyvärr inga möjligheter att fortsätta driften i Svappavaara. Ska vi klara att köra igång Svappavaara igen så fordras att vi kan teckna långsiktiga malmavtal."

Drift av både gruvan och kulsinterverket i Svappavaara på nivån 2,5 miljoner ton innebär ca 400 sysselsättningstillfällen. Om enbart kulsinterverket drivs ger detta sysselsättning för 200–250 personer.

Näringsutskottet

Det andra yrkande i motion 1983/84:21 (vpk) som näringsutskottet här yttrar sig över gäller LKAB:s enhet i Svappavaara. Denna består av dels en gruva, dels ett pelletsverk. Motionärerna begär ett uttalande av riksdagen om att Svappavaaragruvan snarast bör öppnas på nytt.

Näringsutskottet har i det föregående redogjort för bakgrunden till LKAB:s problem under de senaste åren och till bolagets beslut att t.v. ställa av enheten i Svappavaara. Sammanfattningsvis gäller följande. Stora förändringar i marknadsförutsättningarna under åren 1981 och 1982 medförde att

LKAB:s produktionskapacitet avsevärt kom att överstiga de beräknade leveransvolymerna för de närmaste åren. Företaget har under de angivna åren uppvisat kraftiga förluster. Staten har med betydande belopp medverkat i finansiella rekonstruktioner av bolaget. Senast skedde detta våren 1983, då riksdagen bl. a. anvisade ett bidrag på 1 000 milj. kr. för nedskrivning av anläggningstillgångar och varulager (prop. 1982/83:120, NU 1982/83:38, rskr 1982/83:306). Vid detta tillfälle instämde näringsutskottet i regeringens och LKAB:s bedömning att det med hänsyn till statsmakternas krav på affärsmässig drift av de statliga företagen och till de rådande marknadsförhållandena för LKAB:s produkter inte var rimligt att upprätthålla driften vid Svappavaaragruvan. Det betonades dock att denna enhet inom LKAB vid en kraftigt förbättrad marknadssituation borde kunna tas i drift igen. Vidare förutsatte utskottet att man inom LKAB kontinuerligt bearbetade olika marknader i avsikt att söka möjliggöra en ökad avsättning av bolagets produkter. Utskottet fann det uppenbart att en avställning av LKAB:s anläggningar i Svappavaara skulle få allvarliga samhällsekonomiska och sociala verkningar. Denna omständighet hade föranlett förslag till åtgärder i den då aktuella propositionen jämte motioner.

Näringsutskottet konstaterar med tillfredsställelse att LKAB under år 1983 har kunnat öka leveranserna jämfört med föregående år och att dess resultat nu avsevärt har förbättrats. Den grundläggande frågan i detta sammanhang är om den ökning i efterfrågan som redan har ägt rum och den som är att räkna med framdeles kan motivera ett idrifttagande av anläggningarna i Svappavaara. Utskottet finner inte anledning för riksdagen att frångå den fastställda principen om krav på affärsmässighet i de statliga företagens agerande. De företagsekonomiska bedömningarna i detta fall måste självfallet göras inom LKAB. Inte desto mindre finns det anledning för statsmakterna att uppmärksamma de samhällsekonomiska konsekvenserna av att anläggningarna i Svappavaara nu är avställda.

Såvitt näringsutskottet kan bedöma, på grundval av de uppgifter som utskottet har tagit del av, saknas f. n. marknadsutrymme för att LKAB åter skall kunna starta brytning av malm i Svappavaara. LKAB:s verkställande ledning har redovisat att bolaget nu gör stora ansträngningar bl. a. för att säkerställa långsiktiga avtal om leverans av pellets. Detta bör inför framtiden kunna ge visst fog för förhoppningen att efterfrågan på pellets från LKAB kommer att varaktigt överstiga bolagets nuvarande produktionskapacitet. Näringsutskottet förutsätter att LKAB med all kraft fortsätter ansträngningarna att erhålla ett sådant marknadsutrymme att ett återupptagande av driften av pelletsverket i Svappavaara kan motiveras. Med hänsyn till att kostnaderna för idrifttagande ökar med tiden är det angeläget att en hög beredskap upprätthålls för att bolaget i ett nytt marknadsläge snabbt skall kunna ta denna anläggning i drift.

Av vad näringsutskottet här har anfört framgår att utskottet avstyrker att riksdagen gör ett sådant uttalande som motionärerna föreslår.

Stockholm den 15 november 1983

På näringsutskottets vägnar
TAGE SUNDKVIST

Närvarande: Tage Sundkvist (c), Lilly Häansson (s), Erik Hovhammar (m), Lennart Pettersson (s), Rune Jonsson (s), Wivi-Anne Radesjö (s), Per Westerberg (m), Christer Eirefelt (fp), Jörn Svensson (vpk), Birgitta Johansson (s), Lars Ahlström (m), Per-Ola Eriksson (c), Karl-Gustaf Mathsson (s), Sylvia Pettersson (s) och Ulla Voss-Schrader (m).

Särskilda yttranden

1. Utbyggnad av vattenkraft

Tage Sundkvist (c) och Per-Ola Eriksson (c) anför:

Centerpartiet har i flera motioner och reservationer under de senaste åren påtalat att finansieringsmöjligheterna för minikraftverk måste förbättras. Framför allt måste finansieringen bli mera långsiktig och kapitalkostnaden under de första åren begränsas.

När nu vattenkraftberedningen enigt har konstaterat detta behov och regeringen har gett statens energiverk i uppdrag att utreda och komma med förslag i ärendet, vill vi bara poängtera vikten av att uppdraget utförs med största skyndsamhet.

2. LKAB:s anläggningar i Svappavaara

Tage Sundkvist (c) och Per-Ola Eriksson (c) anför:

Nedläggningen av gruvdriften och stängningen av kulsinterverket i Svappavaara har skapat allvarliga problem för sysselsättningen och ekonomin i regionen. De sociala verkningarna av åtgärderna har också blivit mycket negativa.

När riksdagen våren 1983 fattade beslutet om Svappavaara hade centerpartiet en annan uppfattning än regeringen och riksdagsmajoriteten. I motion 1982/83:2261 presenterades våra krav.

I motsats till regeringen och riksdagsmajoriteten föreslog centerpartiet att de medel som anvisades till flyttningsstimulanser i stället skulle användas för att stärka sysselsättningen i Norrbotten och då främst i malmfälten. Sådana medel skulle bl. a. användas för upprätthållande av driften i Svappavaara

ytterligare ett år. Under tiden skulle kraftansträngningar göras för att skapa alternativ sysselsättning och utöka marknadsandelarna för pellets.

Vi anförde att de resurser som satsas måste vara inriktade så att de gynnar Norrbottens befolkning och inte missgynnar den. Flyttningsbidragen m. m. leder till en ytterligare utarmning av regionen, medan en förlängning av driften i Svappavaara skulle ha gett ytterligare tid att skapa nya sysselsättningsstillfällen. Dess värre avvisades vårt alternativ.

Några nya arbetstillfällen har ännu inte skapats i Svappavaara. Situationen för befolkningen och regionen blir alltmer prekär. Vid en fortsatt drift av kulsinterverket skulle Svappavaara inte ha försatts i denna svåra situation.

Vi tolkar nu näringsutskottets ställningstagande som ett steg framåt för vår uppfattning och som uttryck för en vilja att driften vid kulsinterverket skall återupptas. I ett läge där ny sysselsättning uteblir och sysselsättningsläget fortsätter att vara allvarligt i regionen bör riksdagen och regeringen vara beredda att tillskjuta medel för att driften vid kulsinterverket skall kunna återupptas.

3. LKAB:s anläggningar i Svappavaara

Jörn Svensson (vpk) anför:

Näringsutskottet betonar önskvärdheten av att pelletsverket i Svappavaara åter kan tas i drift. En rad skäl av såväl kortsiktig som långsiktig natur talar för att så sker.

Marknadsläget har fört därhän att LKAB har haft svårigheter att tillgodose sina kunders önskemål inom någorlunda uthärdliga tidrymder. Väntetiderna är avsevärda redan i nuläget. Såväl med hänsyn härtill som i betraktande av den avgörande betydelse det har att LKAB från år 1985 och framåt kan knyta nya och tidigare kunder till sig, bör bolaget ta i anspråk verket i Svappavaara. Det torde vara obestridligt att ett aktivt agerande för att vinna nya kunder är av största betydelse och att vissa brister i bolagets tidigare agerande inte har varit utan inflytande på dess mångåriga svårigheter.

Det bör också beaktas att alltför långa dröjsmål med beslut rörande pelletsverket automatiskt för till att frågan om öppnande blir definitivt avförd från dagordningen. Förslitning och bortskaffande av utrustning under mellantiden kan innebära att möjligheten att utnyttja kapaciteten går förlorad.

LKAB skall enligt principer fastställda av riksdagen upprätthålla strikt affärsmässighet i verksamheten. Mot denna bakgrund är det förståeligt att bolaget hyser tveksamhet inför att själv påtaga sig hela ansvaret för ett igångsättande av verket i Svappavaara. Det är rimligt att staten i denna situation tillämpar ett mer samhällsekonomiskt perspektiv än vad bolaget enligt sina förpliktelser kan göra. De förluster för Kiruna kommun och för staten som är följderna av ökad arbetslöshet och åtgärder i anledning härav

utgör också en betydande ekonomisk belastning. Redan kostnaderna för den särskilda arbetsförmedlingen uppgår till en summa som motsvarar driftkostnaden vid pelletsverket för flera år framöver. Staten borde se ett visst, övergående driftbidrag till LKAB som en alternativ kostnad till vad det fullständiga nedläggandet av en hel industriell tätort kostar. Med ett sådant betraktelsesätt torde ett delat risktagande till förmån för pelletsverket i Svappavaara inte innebära någon samhällelig merkostnad. Öppnandet skulle alltså kunna genomföras utan att LKAB frångår sina principer.

Vad slutligen angår gruvan i Svappavaara, är det önskvärt att också den kan tas i drift. Detta ter sig i nuläget dock som en fråga på längre sikt. Endast en ytterligare utveckling i gynnsam riktning av malm- och stålmarknaden kan skapa förutsättningar för ett förnyat anspråktagande av malmresurserna i Svappavaara.